

**ΦΩΝΟΛΟΓΙΚΗ
ΕΝΗΜΕΡΟΤΗΤΑ ΣΤΗΝ
ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΚΑΙ ΠΡΩΤΗ
ΣΧΟΛΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ**

Εισαγωγικά στοιχεία

Η γλώσσα:

- Κοινός κώδικας επικοινωνίας
- Πολυσύνθετο σύστημα
- Διακρίνεται στο λόγο και την ομιλία

Δομικά στοιχεία της γλώσσας και η εξέλιξή τους

ΔΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

- Φωνολογικό
- Συντακτικό
- Σημασιολογικό

ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Μέχρι την ηλικία των 6 ετών παρατηρείται ραγδαία εξέλιξη και στους τρεις τομείς.

- ❖ **Φωνολογία**: ασχολείται με τους φθόγγους – ήχους που χρησιμοποιούμε με σκοπό να εκφράσουμε σημασίες
- ❖ **Φωνητική** : εξετάζει τους ήχους που παράγει ο άνθρωπος μέσω φωνητικών οργάνων.
- ❖ **Φώνημα** : μεμονωμένοι φθόγγοι που λειτουργούν μέσα στο φωνολογικό σύστημα και έχουν «διαφοροποιητική αξία».

Μεταγλωσσική ικανότητα



Συνειδητή γνώση των δομικών στοιχείων της γλώσσας



Αφορούν τη φωνολογία, τη σύνταξη και τη μορφολογία

μεταφωνολογικές
μετασυντακτικές
μετασημασιολογικές

A red L-shaped arrow pointing from the word 'μορφολογία' to the list of morphological processes.

✓ Φωνολογική ενημερότητα

Σύνθετη μεταγλωσσική δεξιότητα



Μεταχειριζόμαστε τις λέξεις ως αντικείμενα

✓ Δεξιότητες φωνολογικής ενημερότητας

Ανάλυση



Σύνθεση

Διάκριση

Απομόνωση

Αφαίρεση

Αντιστροφή

Τομείς φωνολογικής ενημερότητας

- ✓ Φωνημική δομή προφορικού λόγου
- ✓ Συλλαβική επίγνωση
- ✓ Ενδοσυλλαβική δομή

Στάδια φωνολογικής ενημερότητας

- ✓ Οι προτάσεις αποτελούνται από λέξεις
- ✓ Οι λέξεις αποτελούνται από συλλαβές
- ✓ Οι συλλαβές μπορούν να χωριστούν σε φωνήματα
- ✓ Οι λέξεις μπορούν να ομοιοκαταληκτούν
- ✓ Οι λέξεις μπορούν να ξεκινούν/τελειώνουν από/σε ίδιους ήχους
- ✓ Οι λέξεις μπορούν να έχουν ίδιο μεσαίο ήχο
- ✓ Οι λέξεις μπορούν να χωριστούν σε αρκτικά φωνήματα και ρίμες
- ✓ Σύνθεση/κατάτμηση φωνημάτων/λέξεων

Φωνολογική ενημερότητα στην προσχολική και πρώτη σχολική ηλικία

3-4 ετών : αναγνώριση ομοιοκαταληξίας και παρήχησης

4 και άνω: κατάτμηση λέξεων σε συλλαβές
απάλειψη φωνολογικών τμημάτων σε
συλλαβικό επίπεδο

5 ετών και άνω: αφαίρεση, σύνθεση, απομόνωση φωνημάτων
σε λέξεις
υψηλές επιδόσεις ομοιοκαταληξίας
κατάτμηση λέων σε συλλαβές
αναγνώριση φωνημάτων

6 ετών: υψηλότερες επιδόσεις στη συλλαβική κατάτμηση και
απάλειψης συλλαβής
αναγνώριση φωνημάτων και φωνημική κατάτμηση
λέξεων

Φωνολογική ενημερότητα στην ανάγνωση:

- Η φωνολογική ενημερότητα βοηθάει την εκμάθηση της ανάγνωσης
- Η φωνολογική ενημερότητα αναπτύσσεται από την αναγνωστική δεξιότητα
- Υπάρχει αμφίδρομη σχέση μεταξύ των δύο

Φωνολογική ενημερότητα στη γραφή:

- ✓ Η φωνολογική επίγνωση βοηθάει στην αποτύπωση ήχων σε γραπτή μορφή
- ✓ Η αναλυτικοσυνθετική μέθοδος συμβάλλει στην ανάπτυξη ορθογραφημένης γραφής
- ✓ Η συλλαβική επίγνωση αποτελεί προγνωστικό δείκτη της ορθογραφικής ικανότητας
- ✓ Η φωνολογική ενημερότητα αποτελεί ικανό δείκτη πρόγνωσης ορθογραφικών δεξιοτήτων

Ερευνητική μελέτη – ανασκόπηση ορθογραφίας

- Στην ελληνική γλώσσα και σε πολλές άλλες, η συλλαβική επίγνωση προηγείται της φωνημικής.
- Οι συλλαβικές δοκιμασίες είναι ευκολότερες από τις φωνημικές
- Τα παιδιά αποδίδουν καλύτερα σε δοκιμασίες αρχικών ήχων από ότι σε δοκιμασίες τελικών ήχων
- Τα παιδιά αποδίδουν καλύτερα σε δοκιμασίες με μικρότερες λέξεις
- Τα μικρά παιδιά με μαθησιακές δυσκολίες χειρίζονται συγκεκριμένες φωνολογικές δεξιότητες. Εκπαιδεύονται στον τομέα φωνολογικών δεξιοτήτων πριν αποκτήσουν λειτουργική ανάγνωση.
- Τα παιδιά με φωνολογικές διαταραχές και φτωχές γλωσσικές ιδιότητες έχουν μεγάλη πιθανότητα εμφάνισης προβλημάτων γραμματισμού.
- Υπάρχει αιτιώδης σχέση μεταξύ φωνημικής ενημερότητας και της ανάγνωσης – γραφής.
- Η επίγνωση ομοιοκαταληξίας και παρήχησης ασκούν δυνατή επιρροή στην εκμάθηση της μετέπειτα ανάγνωσης και γραφής
- Η ικανότητα του παιδιού να διαβάζει αποτελεσματικά, βασίζεται στη σύνδεση γραφημικών ορθογραφικών αναπαραστάσεων με καλά οργανωμένες φωνολογικές αναπαραστάσεις.

**ΣΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ ΘΕΡΜΑ ΠΟΥ
ΜΕ ΠΑΡΑΚΑΟΛΟΥΘΗΣΑΤΕ!!!
ΜΕ ΕΚΤΙΜΗΣΗ,
ΓΕΩΡΓΙΑ ΠΑΝΑΓΟΥΛΗ**